

Hope College

Hope College Digital Commons

Van Raalte Papers: 1920-1929

Van Raalte Papers

1922

A Brief Biographical Sketch On the Life of Dr. Albertus C. Van Raalte Was Published in Nieuw Nederlands Biografisch Woordenboek, pp. 771-72

Knipscheer

Henry ten Hoor

Follow this and additional works at: https://digitalcommons.hope.edu/vrp_1920s

This digitized material is intended for personal research/study only. The original documents may not be reproduced for commercial use in any form or by any means, electronic or mechanical, without permission in writing.

Recommended Citation

Knipscheer and ten Hoor, Henry, "A Brief Biographical Sketch On the Life of Dr. Albertus C. Van Raalte Was Published in Nieuw Nederlands Biografisch Woordenboek, pp. 771-72" (1922). *Van Raalte Papers: 1920-1929*. 2.

https://digitalcommons.hope.edu/vrp_1920s/2

This Book is brought to you for free and open access by the Van Raalte Papers at Hope College Digital Commons. It has been accepted for inclusion in Van Raalte Papers: 1920-1929 by an authorized administrator of Hope College Digital Commons. For more information, please contact digitalcommons@hope.edu.

Post 1922

[], the Netherlands

A brief biographical sketch on the life of Dr. Albertus C. Van Raalte was published in *Nieuw Nederlands Biografisch Woordenboek*, pp. 771-72. The author was a Mr. Knipscheer. In the appended bibliographical note, the latest book listed was dated 1922.

In Dutch; translated by Dr. Henry ten Hoor.

Location of original unknown.

DUT1H BIOGRAPHICAL DICTIONARY

RAALTE (Albertus Christiaan van) born about 1810, died in America 7 Nov. 1876. J. Verhagen (see below) calls him "one of the fathers of the Separation" and says that although America was his second fatherland there exists a close brotherhood between the congregations which he served there and the Christian Reformed Church in the Netherlands. Like Scholte and Hendrik de Cock he was imprisoned more than once. "Who does not remember," he says, "that from May to Sept. (1846) he ascended various pulpits and in unusual ways preached the gospel of the cross"? Since that time he saw his fatherland no more. In 1832 he began his study of religion at Leiden. From his examination in May, 1835, before the provincial church government of South Holland we find a detailed message. It was a brilliant examination "but, thus we read: " but he was no more conversant with the regulations of the Netherland Reformed Church than any other student!" When, after he was turned down, he studied them, he found much "that was in conflict with the truth of God that he could not suscribe to." In Dec., 1835, he therefore left the church and joined the few repressed and persecuted for the Lord's will. The Separatist church at Mastenbroek and Genemuiden called him as minister. In March, 1836, he was in Amsterdam at the first synod of the christian reformed church and was "ordained." From that time he saw Overijssel as the field for his labor. Sad events follow, especially at Ommen, Heemsche, Gramsbergen, Dedensvaart, etc. Soon van Raalte himself

was accused of heresy by his own circle. "The difference was sharp about: Whether the holy Scripture should be judged and explained by subjective, experiential life or rather that life was to be judged and guided by the holy Scriptures." The Synod of 1837 declared van Raalte to be sound in his doctrine. In 1846 he departed to Michigan in America where he became, among other things, the founder of the later Hope College.

With Brummelkamp he wrote *Emmigration* (Amst. 1846); *The responsibility of the congregation to her ministers*, a sermon delivered at the opening of the classical meeting at Grand Rapids, published for the benefit of the Academy at Holland (Kamp. 1860) (With Scholte and others), *Official pieces touching the departure of the Netherlands reformed Church Alliance* (Kampen 1861; 2nd printing 1884-85).

See: H.E. Doosker, *Life Sketch of Rev. C. van Raalte* (Nijkerk 1893); D. Versteeg, *The Pilgrim Fathers of the West* (Grand Rapids 1866); Henry Beets in *Memorial Volume of the 50-year Jubilee of the Christian Reformed Church (1852-1907)* (Grand Rapids 1907) also in *Netherland Archive for Church History XXIII* (1930), 260-276; J. Verhagen, *The history of the Christian Reformed Church in the Netherlands* (Kampen 1881 311-323), 362-379, 453, 482, 526, 591; J. Rietsma, *History of the Reformation and the Reformed Church in the Netherlands*, 4th printing (Utrecht 1933) 483 v., 502; L. Knappert, *History of the Dutch Reformed Church II* (Amsterdam 1912), 305 v.; H. de Cock, *Hendrik de Cock* (Delfzijl 1886), 485-487, 517,, 579-584, 620-623; *Alphabetical Title list of books, etc.* (1833-1849), 116, 537; *Brinkmans Catalogue of*

Books, etc. (1850-82), 956, 1132; (1882-91), 441, 521; William
O. van Eyck, Landmarks of the reformed fathers or what dr. van
Raalte's people believed (1922).

Knipscheer

Tr.: H. ten Hoor

aan de hoogeschool te Groningen, waar hij 11 Dec. 1840 werd bevorderd tot Mr. in de rechten op een proefschrift *De separatione thori et mensae, praesertim de ea, quae fit multo conjugum consensu*. Hij trad 27 Julij 1842 te Groningen in het huwelijk met Jonkv. Catharina Johanna Quintus, was burgemeester van Oldekerk, lid der Prov. staten, kantonrechter te Zuidhorn en rechter aan de arrondissementsrechtbank te Groningen.

Zie: *Nederland's Adelsboek* (1903), 466.

Wumkes.
QUINTUS (Wilhelmus), geb. 11 Juni 1695 te Groningen, aldaar overl. 14 Maart 1755, zoon van Dato Quintus en Justina Uchtman, liet zich 5 Jan. 1715 inschrijven als student aan de hoogeschool van zijn geboortestad en werd daar 1 Oct. 1717 bevorderd tot jur. utr. dr. op een proefschrift *De numero quinquenario*. Hij werd aldaar raadsher (1738), drost der beide Oldambten (1746) en geëmmitteerde ter Staten-Generaal. Als weduwnaar van Clara Johanna Weremans huwde hij 26 Oct. 1732 Rebecca Maria Wichers, geb. 11 Sept. 1704, begraven te Groningen 2 April 1784, dochter van Jan W. en Clara Altling. Zijn door J. A. Wassenbergh geschilderd portret in de verz. W. J. Quintus te Arnhem.

Zie: *Nederland's Patrietiaat* (1916), 302.

Wumkes.
QUINTUS (Jhr. Mr. Willem Jan) (1), geb. te Groningen 3 Maart 1778, aldaar overl. 9 Febr. 1839, zoon van Justus Datho Q. (1), hiervoor, en Jonkv. Catharina Johanna Alberda van Ekenstein, liet zich 21 Dec. 1793 inschrijven als student aan de hoogeschool te Groningen, waar hij 12 Juni 1799 bevorderd werd tot jur. utr. dr. op een proefschrift *De jure testamenti dandi tutoris liberis minorennibus, competentem parentibus vel utriusque superstitibus*. Hij trad 25 Nov. 1805 te Groningen in het huwelijk met Aelida Sibilla Sara Wichers (geb. te Groningen 2 Sept. 1787, overl. te Helpman 5 Aug. 1845). Hij was lid van het Prov. gerechtshof, lid der Prov. staten en der Tweede Kamer.

Zie: *Nederland's Adelsboek* (1907), 487. **Wumkes.**

R.

RAALTE (Albertus Christiaan van), geb. omstr. 1810, overl. in Amerika 7 Nov. 1876. J. Verhagen (zie beneden) noemt hem „een van de vaders der Afscheiding“ en zegt dat, al was Amerika zijn tweede vaderland, tusschen de gemeenten die hij daar diende en de Christelijke Gereformeerde kerk in Nederland een nauwe broederband bestaat. Evenals Scholte (zie in dit deel in voce) en Hendrik de Cock (zie di. VII, kol. 304 v.) werd hij meer dan eenmaal in den kerkker gestoten. „Wie herinnert zich niet,“ zoo vraagt deze, „zooals hij in Mei tot Sept. (1846) verschillende kansels deklom en op eigenaardige manier het Evangelie des kruises verkondigde?“ Zijn vaderland zag hij na dien tijd niet meer. In 1832 begon hij zijn studie in de godgeleerdheid te Leiden. Van zijn examen in Mei 1835 voor het provinciaal kerkbestuur van Zuid-Holland vinden wij een uitvoerig bericht. Het was „een schitterend examen“ maar, zoo lezen wij: „met de

QUINTUS (Jhr. Mr. Willem Jan) (2), geb. te Groningen 5 Oct. 1845, overl. aldaar 26 Maart 1891, zoon van Johan Wichers Q., die volgt, en Wibbina Maria Gockinga, liet zich 7 Julij 1864 inschrijven als student aan de hoogeschool te Groningen, waar hij 10 Jan. 1872 op stellingen werd bevorderd tot Mr. in de rechten. Hij huwde te Groningen 19 Mei 1874 met Schelina Anna Geertruida Kooij (geb. te Groningen 6 Aug. 1853) en was griffier aan het kantongerecht van zijn geboortestad, tevens burgemeester van Noordwijk.

Zie: *Nederland's Adelsboek* (1903), 466.

Wumkes.
QUINTUS (Jhr. Mr. Justus Datho Lewe), geb. te Groningen 23 Jan. 1811, aldaar overl. 13 Jan. 1889, zoon van Jhr. Mr. Onno Joost Q., hiervoor, en Clara Elisabeth Lewe van Middelestum, liet zich 21 Dec. 1827 inschrijven als student aan de hoogeschool te Groningen, waar hij 28 Mei 1833 bevorderd werd tot jur. utr. dr. op een proefschrift *Nonnulla de potestate magistratus in tutoris datione maxime secundum legem in patria novissime latam*. Hij huwde 9 Sept. 1839 met Augusta de Fremery (geb. te Leuven 27 Aug. 1815, overl. te Groningen 16 Jan. 1897) en was kantonrechter te Winschoten, tevens lid der Gedeep. staten van Groningen.

Zie: *Nederland's Adelsboek* (1907), 492.

Wumkes.
QUINTUS (Jhr. Mr. Johan Wichers), geb. te Groningen 14 Aug. 1807, aldaar overl. 14 Febr. 1864, zoon van Jhr. Mr. Willem Jan Q. (1), hiervoor, en Aelida Sibilla Sara Wichers, liet zich 19 Dec. 1823 inschrijven als student aan de hoogeschool te Groningen, waar hij 30 Juni 1830 bevorderd werd tot Mr. in de rechten op een proefschrift *De duello quaevis mutandis ratione*. Hij was van 1832—64 notaris te Groningen, lid der Prov. staten, van den gemeenteraad, wethouder, en der Eerste Kamer. Hij trouwde te Groningen 6 Juni 1837 met Wibbina Maria Gockinga, geb. te Veendam 18 Aug. 1812, overl. hulze Esserberg bij Haren 21 Juni 1888.

Zie: *Nederland's Adelsboek* (1907), 488.

Wumkes.

reglementen van de Ned. Herv. Kerk was hij evenmin als enig ander student bekend!“ Toen hij ze na afgevoerd te zijn bestudeerde vond hij veel, dat met de waarheid Gods in strijd was, dat hij niet kon onderteekenen“. In Dec. 1835 scheidde hij zich daarom af, en voegde zich bij de weinige „verdrunken en vervolgd om des Woords wil“. De afgescheldene gemeente te Mastenbroek en Genemuiden beriep hem als predikant. In Maart 1836 was hij te Amsterdam op de eerste synode van de christelijke gereformeerden, en werd „geordend“. Van toen af beschouwd hij Overijssel als den akker dien hij te bearbeiden had. Droeveige geschiedenissen volgen, vooral te Ommen, Heemsche, Gramsbergen, Dudemsvaart, enz. Weldra werd echter van Raalte zelf in eigen kring beschuldigd van onzuiverheid in de leer. „Het verschil liep goed bezien daarover: of de H. Schrift naar het subjectieve bevindelijke leven moest beoordeeld en verklaard dan wel dat leven

naar de H. Schrift beoordeeld en geleid“. De synode van 1837 verklaarde van Raalte zulver in de leer. In 1846 vertrok hij naar Michigan in Amerika, waar hij o.a. de stichter werd van het latere Hope-college.

Hij schreef met A. Brummelkamp (zie di. VII, kol. 223), *Landverhuizing*... (Amst. 1846; 3e en 4e dr. 1847); *Roeping der gemeente jegens hare opzieneren, leerde uitgesproken ter opening van de klassicale vergadering te Grand-Rapids, uitgegeven ten voordede van de Academie te Holland*. (Kamp. 1860); (met Scholte e.a.), *Officiële stukken betreffende den uitgang uit het Ned. Herv. Kerkgenootschap* (Nijmegen 1861; 2e dr. 1884—85).

Zie: H. B. Dosker, *Levensschets van Rev. J. van Raalte* (Nijmegen 1893); D. Versteeg, *De Pelgrimvaarders van het Westen* (Grand-Rapids 1886); Henry Beets in *Gedenboek v. h. 50-jarig jubileum der Chr. Geref. Kerk* (1857—1907) (Grand-Rapids 1907); d.e.z. in *Ned. Archief voor Kerkgesch.* XXIII (1930), 260—276; J. Verhagen, *De gesch. der Christ. geref. kerk in Ned.* (Kampen 1881), 311—323, 362, 366—379, 453, 482, 526, 591; J. Reitsma, *Gesch. v. d. Hervorming en de Herv. Kerk der Ned.* 4e dr. (Utr. 1933), 483 v., 502; L. Knappert, *Gesch. der Ned. Herv. Kerk II* (Amst. 1912), 305 v.; H. de Cock, *Hendrik de Cock* (Delfzijl 1886), 485—487, 517, 579—584, 620—623; *Alphabetische Naamlijst van boeken enz.* (1833—49), 116, 537; *Brinkman's Catalogus van boeken enz.* (1850—82), 956, 1132; (1882—91), 441, 521; *William O. van Eyck, Landmarks of the reformed fathers or what dr. van Raalte's people believed* (1922). **Knipscheer.**

RADBODUS (Douwe of Dominicus), geb. te Stavoren en daar gedoopt 18 Oct. 1716, overl. te Oostermeer 3 Oct. 1746, liet zich in 1735 inschrijven als theol. student aan de hoogeschool te Franeker, werd 14 Sept. 1738 bevestigd als predikant te Wier, hield aldaar zijn afscheidsrede 16 April 1741, en was vervolgens tot zijn dood werkzaam te Oostermeer e.a., waar hij begraven ligt. Hij verdedigde te Franeker een *Dissertatio ad Ezechielum XXI: 27* (Franq. 1737).

Zie: T. A. Romein, *Naamlijst der predikanten van Friesland* (Leeuw. 1886), 100, 141; *Catalogus van het Friesch Genootschap* (Leeuw. 1862), 262.

Wumkes.
RADJIS (Albertus), geb. in 1789, overl. te Doesburg (?) 13 Sept. 1871. Hij werd proponent te Meppel in 1815, predikant te Blauwkapel 18 Aug. 1816, te Aliforst en Appeltorn in 1819, te Os in 1821, te Doesburg in 1825, emeritus in 1856. Hij gaf twee leerredenen uit na den dood van Gabriel Leonardus van Oosten van Stavoren (zie in dit deel in voce) (Doesh. 1837). Hij schreef bovendien vele werken, meest van stichtelijken aard. Wij noemen: *Vierlief leerredenen* ('s Hert. 1824); *Tweede vierlief leerredenen* ('s Hert. 1828); *Aan mijne jeugdige medechristenen bij hunne openlijke intrede in de christelijke kerk* (Dev. 1837); *Bijbelsch huisboek*... (Doesh. 1837—40), zes stukken; *De familie van Andrius*. Een geschiedkundig verhaal der dragmanen onder Lod. XIV. twee deelen (Doesh. 1839); *De christelijke jonkvrouw in haren omgang met God*... (Nijm. 1840); *De christelijke echtgenote in haren omgang met God* (Nijm. 1842; 2de druk Arnh. 1851); *De christelijke moeder in haren omgang met God* (Nijm. 1845); *Bijbel voor de jeugd* (Arnh. 1843); *Wat is Christus voor de vrouwen, en wat moeten de vrouwen voor Christus zijn?* (Doesh. 1846); *Christelijke avondoverdenkingen* (Amst. z. j.); *Christelijke morgenoverdenkingen, vrij naar het Hoogduitsch*

(Amst. 1845); *De Goddelijke Wereldverlosser in zijne laatste uren, vrij naar het Hoogduitsch van F. A. Bauer* (Utr. 1843); *Het tegenwoordig oordeel van Clemens XIV en van Pius VII over de orde der Jesuiten*... (Dev. 1850); *Anna Magdalena van Reibnitz, een kind uit een vrouw in een gemengd huwelijk, vrij naar het Hoogduitsch van F. A. Hifeld* (Doesh. 1854); *De jchoorzaamheid in de opvoeding, vrij naar het Hoogduitsch* ('s Hert. 1857); *Mijne bevindingen bij de Duitse Katholiken, en mijn overgang tot de Evng. Kerk, door M. Wangermüller, vertaald uit het Hoogduitsch* (Dev. 1852).

Zie: *Kerkelijk Handboek* (1903), Bijl., 143, 124; (1910), 153; *Naamlijst der heropruide predikanten* (1843), 12; (1853), 47; (1856), 20; (1872), 244; *Alphabetische naamlijst van boeken enz.* (1790—1831), 489; (1833—49), 537 v.; *Brinkman's Catalogus van boeken enz.* (1850—82), 20, 401, 818, 957, 1286. **Knipscheer.**

RAEDT (Ahar(d)jt de) of de Raadt, geb. te Amsterdam omstr. 1645; ,hij verdwijnt na 1699, toen een vriend en geestverwant hem het buiten goed Clarenbeek bij Arnhem zwerensweerde, waar hij nachtans niet bleef, langs zwerensweerde uit de geschiedenis" (Lindboom, a. w., 360; Sepp, *Gesch. Nasp.* II, 245). Hij heeft sedert 14 Febr. 1660 te Leiden gestudeerd in de godgeleerdheid (C. Sepp, *Gesch. Nasp.* II, 175). Bij het eindigen zijner studien, of juist gezegd bij zijn vertrek uit Leiden, verscheen zijn: *Commentarius de punctationis Hebraeae natura* (1671), waarvan in 1683 een tweede uitgave volgde, echter alleen nieuw wat den titel betreft (zie Sepp, *Gesch. Nasp.* II, 213). „Voorstander van de hooge oudheid der vocaletekenen“ in den hebreuschten tekst van het Oude Testament, „zocht de Raedt rekenschap te geven van de schijnbaar willekeurige veranderingen die de vocalen in den masoretischen tekst hebben ondergaan“ (Sepp, *Gesch. Nasp.* II, 175 v.). Hoeveel of hoe weinig goedkeuring dit werkje van 140 blz. (aanwezig in de academische bibliotheek te Groningen) genoten heeft, weet niemand meer te zeggen. Het bevat een opdracht aan zes amsterdamsche kooplieden, met wier hulp hem de weg tot studeeren ontsloten was. Reeds toen was hij bevriend met Johannes Rothe (zie di. I, kol. 1443—46). Bouman (zie beneden, l.a.n.) verhaalt, dat hij 13 Mei 1671 tot buitengewoon hoogleraar in de godgeleerdheid te Harderwijk is benoemd en in het najaar dit ambt aanvaardde. Zijn verblijf aldaar duurde slechts kort, doch waarschijnlijk heeft niet de inval van de Franschen hem tot vertrek gedwongen. Sepp (l.a.n.) meent dat zijn streng Cocceanisme (zie di. I, kol. 616—618) als vrucht van zelfstandige studien en bijbelsche uitleg- en oudheidkunde, dus zijn geleerde overtuiging hem van deze hoogeschool vervreemde. Hij liek e ma denkt daarbij liever aan zijn omgang met Rothe (zie boven) en aan de uiteenzettingen in zijn *Apologia veritatis adversus Maresium* (Amst. 1673) (zie Sepp, *Het Godg.* Ond. II, 328—331), waarin hij het chiliasmus in bescherming nam. Lindboom (l.a.n., 355) zegt dat hij door dit „zeer radicaal dogmatisch geschrift over de ned.landsche geloofsbeelden, tegen Maresius gericht, niet alleen de Voetianen ergerde, maar ook zijn eigen geestverwanten. Als volging van Rothe zag hij uit naar de spoedige komst van het vijfde rijk“. Uit Harderwijk vertrok de Raedt eerst naar Leiden, daarna naar Amsterdam (Sepp, *Gesch. Nasp.* II, 177 v.). Uitvoerig vinden wij verhaald op welke wijze de Raedt met Gichtel in aanraking is gekomen

naar de H. Schrift beoordeeld en geleid". De synode van 1837 verklaarde van Raalte zuiver in de leer. In 1846 vertrok hij naar Michigan in Amerika, waar hij o.a. de stichter werd van het latere Hope-college.

Hij schreef met A. Brummelkamp (zie dl. VII, kol. 223), *Landverhuizing*... (Amst. 1846; 3e en 4e dr. 1847); *Roeping der gemeente jegens hare opzieneren, leerrede uitgesproken ter opening van de klassicale vergadering te Grand-Rapids, uitgegeven ten voordeele van de Akademie te Holland*. (Kamp. 1860); (met Scholte e.a.), *Officiële stukken betreffende den uitgang uit het Ned. Herv. Kerkgenootschap* (Kampen 1861; 2e dr. 1884—85).

Zie: H. E. Dosker, *Levensschets van Rev. A. C. van Raalte* (Nijkerk 1893); D. Versteeg, *De Pelgrimvaders van het Westen* (Grand-Rapids 1886); Henry Beets in *Gedenkboek v. h. 50-jarig jubileum der Chr. Geref. Kerk* (1857—1907) (Grand-Rapids 1907); dez. in *Ned. Archief voor Kerkgesch.* XXIII (1930), 260—276; J. Verhagen, *De gesch. der Christ. geref. kerk in Ned.* (Kampen 1881), 311—323, 362, 366—379, 453, 482, 526, 591; J. Reitsma, *Gesch. v. d. Hervorming en de Herv. Kerk der Ned.* 4e dr. (Utr. 1933), 483 v., 502; L. Knappert, *Gesch. der Ned. Herv. Kerk* II (Amst. 1912), 305 v.; H. de Cock, *Hendrik de Cock* (Delfzijl 1886), 485—487, 517, 579—584, 620—623; *Alphabetische Naamlijst van boeken enz.* (1833—49), 116, 537; *Brinkman's Catalogus van boeken enz.* (1850—82), 956, 1132; (1882—91), 441, 521; William O. van Eyck, *Landmarks of the reformed fathers or what dr. van Raalte's people believed* (1922). Knipscheer.

RADBODUS (Douwe of Dominicus), geb. te Staveren en daar gedoopt 18 Oct. 1716, overl. te Oostermeer 3 Oct. 1746, liet zich in 1735 inschrijven als theol. student aan de hogeschool te Franeker, werd 14 Sept. 1738 bevestigd als predikant te Wier, hield aldaar zijn afscheidsrede 16 April 1741, en was vervolgens tot zijn dood werkzaam te Oostermeer e.a., waar hij begraven ligt. Hij verdedigde te Franeker een *Dissertatio ad Ezechiëlem* XXI: 27 (Franq. 1737).

Zie: T. A. Romein, *Naamlijst der predikanten van Friesland* (Leeuw. 1886), 100, 141; *Catalogus van het Friesch Genootschap* (Leeuw. 1862), 262.

Wumkes.

RADIJS (Albertus), geb. in 1789, overl. te Doesburg (?) 13 Sept. 1871. Hij werd proponent te Meppel in 1815, predikant te Blauwkapel 18 Aug. 1816, te Allforst en Appeltern in 1819, te Os in 1821, te Doesburg in 1825, emeritus in 1856.

(Amst. 1845); *De Godc zijne laatste uren, vrij v. F. A. Bauer* (Utr. 1844); *deel van Clemens XIV. e orde der Jezuiten*... (I dalena van Reibnitz, een l een gemengd huwelijk, v. van F. Ahlfeld (Doeshheid in de opvoeding, v. ('s Hert. 1857); *Mijne be Katholieken, en mijn overg door M. Wangenmü Hoogduitsch* (Dev. 1852).

Zie: *Kerkelijk Handboek* (1910), 153; *Naamregistre kanten* (1843), 12; (1853), 244; *Alphabetische naam* (1790—1831), 489; (1833 *man's Catalogus van boeken* 401, 818, 957, 1286.

RAEDT (Alhar[d]t de) Amsterdam omstr. 1645; , toen een vriend en geestve goed Clarenbeek bij Arn. hij nochtans niet bleef, la de geschiedenis" (Lind Sepp, *Gesch. Nasp.* II, 14 Febr. 1660 te Leiden geleerdheid (G. Sepp, G Bij het eindigen zijner stu bij zijn vertrek uit Leiden, *mentarius de punctuationis H* waarvan in 1683 een tw echter alleen nieuw wat Sepp, *Gesch. Nasp.* II, 2: de hooge oudheid der vo hebreeuwschen tekst van „zoekt de Raedt rekensch schijnbaar willekeurige v vocalen in den masoretische gaan" (Sepp, *Gesch. Nasp* of hoe weinig goedkeuring d. (aanwezig in de academisch ningen) genoten heeft, wec zeggen. Het bevat een opdr damsche kooplieden, met w tot studeeren ontsloten was bevriend met Johannes Roth (46). Bouman (zie bene dat hij 13 Mei 1671 tot buite in de godgeleerdheid te Ha en in het najaar dit ambt a blijf aldaar duurde slechts k Hij heeft niet

naar de H. Schrift beoordeeld en geleid". De synode van 1837 verklaarde van Raalte zuiver in de leer. In 1846 vertrok hij naar Michigan in Amerika, waar hij o.a. de stichter werd van het latere Hope-college.

Hij schreef met A. Brummelkamp (zie dl. VII, kol. 223), *Landverhuizing*... (Amst. 1846; 3e en 4e dr. 1847); *Roeping der gemeente jegens hare opzieneren, leerrede uitgesproken ter opening van de klassicale vergadering te Grand-Rapids, uitgegeven ten voordeele van de Akademie te Holland.* (Kamp. 1860); (met Scholte e.a.), *Officiële stukken betreffende den uitgang uit het Ned. Herv. Kerkgenootschap* (Kampen 1861; 2e dr. 1884—85).

Zie: H. E. Dosker, *Levensschets van Rev. A. C. van Raalte* (Nijkerk 1893); D. Versteeg, *De Pelgrimvaders van het Westen* (Grand-Rapids 1886); Henry Beets in *Gedenkboek v. h. 50-jarig jubileum der Chr. Geref. Kerk* (1857—1907) (Grand-Rapids 1907); dez. in *Ned. Archief voor Kerkgesch.* XXIII (1930), 260—276; J. Verhagen, *De gesch. der Christ. geref. kerk in Ned.* (Kampen 1881), 311—323, 362, 366—379, 453, 482, 526, 591; J. Reitsma, *Gesch. v. d. Hervorming en de Herv. Kerk der Ned.* 4e dr. (Utr. 1933), 483 v., 502; L. Knappert, *Gesch. der Ned. Herv. Kerk* II (Amst. 1912), 305 v.; H. de Cock, *Hendrik de Cock* (Delfzijl 1886), 485—487, 517, 579—584, 620—623; *Alphabetische Naamlijst van boeken enz.* (1833—49), 116, 537; *Brinkman's Catalogus van boeken enz.* (1850—82), 956, 1132; (1882—91), 441, 521; William O. van Eyck, *Landmarks of the reformed fathers or what dr. van Raalte's people believed* (1922). Knipscheer.

RADBODUS (Douwe of Dominicus), geb. te Staveren en daar gedoopt 18 Oct. 1716, overl. te Oostermeer 3 Oct. 1746, liet zich in 1735 inschrijven als theol. student aan de hogeschool te Franeker, werd 14 Sept. 1738 bevestigd als predikant te Wier, hield aldaar zijn afscheidsrede 16 April 1741, en was vervolgens tot zijn dood werkzaam te Oostermeer e.a., waar hij begraven ligt. Hij verdedigde te Franeker een *Dissertatio ad Ezechielum XXI: 27* (Francq. 1737).

Zie: T. A. Romein, *Naamlijst der predikanten van Friesland* (Leeuw. 1886), 100, 141; *Catalogus van het Friesch Genootschap* (Leeuw. 1862), 262.

RADIJS (Albertus), geb. in 1789, overl. te Doesburg (?) 13 Sept. 1871. Hij werd proponent te Meppel in 1815, predikant te Blauwkapel 18 Aug. 1816, te Altforst en Appellern in 1819, te Os in 1821, te Doesburg in 1825, emeritus in 1856. Hij gaf twee leerredenen uit (Amst. 1845); *De Godd*

zijne laatste uren, vrijen F. A. Bauer (Utr. 1844); *deel van Clemens XIV e. orde der Jezuiten*... (D dalena van Reibnitz, een k een gemengd huwelijk, vr van F. Ahlfeld (Doesb. heid in de opvoeding, vri ('s Hert. 1857); *Mijne bev Katholieken, en mijn overg door M. Wangenmül Hoogduitsch* (Dev. 1852).

Zie: *Kerkelijk Handboek* (1910), 153; *Naamregister kanten* (1843), 12; (1853), 244; *Alphabetische naam* (1790—1831), 489; (1833—man's Catalogus van boeke 401, 818, 957, 1286.

RAEDT (Alhar[d]t de) (Amsterdam omstr. 1645; ,, toen een vriend en geestver goed Clarenbeek bij Arnh hij nochtans niet bleef, lar de geschiedenis" (Linde Sepp, *Gesch. Nasp.* II, 14 Febr. 1660 te Leiden g geleerdheid (C. Sepp, G Bij het eindigen zijner stud bij zijn vertrek uit Leiden, mentarius de punctuationis H waarvan in 1683 een twe echter alleen nieuw wat Sepp, *Gesch. Nasp.* II, 21 de hooge oudheid der voc hebreuwschen tekst van h ,,zoekt de Raedt rekensch schijnbaar willekeurige ve vocalen in den masoretischer gaan" (Sepp, *Gesch. Nasp* of hoe weinig goedkeuring di (aanwezig in de academisch ningen) genoten heeft, we zeggen. Het bevat een opdr damsche kooplieden, met w tot studeeren ontsloten was bevriend met Johannes Roth 46). Bouman (zie bene dat hij 13 Mei 1671 tot buit in de godgeleerdheid te Ha en in het najaar dit ambt blijf aldaar duurde slechts k lijk heeft niet de inval v

aan de hoogeschool te Groningen, waar hij 11 Dec. 1840 werd bevorderd tot Mr. in de rechten op een proefschrift *De separatio thori et mensae, praesertim de ea, quae fit multo conjugum consensu*. Hij trad 27 Juli 1842 te Groningen in het huwelijk met jonkv. Catharina Johanna Quintus, was burgemeester van Oldekerk, lid der Prov. Staten, kantonrechter te Zuidhorn, en rechter aan de arrondissementrechtbank te Groningen.

Zie: *Nederland's Adelsboek* (1903), 466.

Wumkes.
QUINTUS (Wilhelmus), geb. 11 Juni 1695 te Groningen, aldaar overl. 14 Maart 1755, zoon van Dato Quintus en Justina Uchtman, liet zich 5 Jan. 1745 inschrijven als student aan de hoogeschool van zijn geboortestad en werd daar 1 Oct. 1747 bevorderd tot jur. utr. dr. op een proefschrift *De numero quinquenario*. Hij werd aldaar raadsheer (1738), deest der beide Oudambten (1746) en gecommiteerde ter Staten-Generaal. Als weduwnaar van Clara Johanna Weremius huwde hij 26 Oct. 1732 Rebecca Maria Wichers, geb. 11 Sept. 1704, begraven te Groningen 2 April 1784, dochter van Jan W. en Clara Alting. Zijn door J. A. Wassenbergh geschilderd portret in de verz. W. J. Quintus te Arnhem.

Zie: *Nederland's Adelsboek* (1916), 302.

Wumkes.
QUINTUS (Jhr. Mr. Willem Jan) (1), geb. te Groningen 8 Maart 1778, aldaar overl. 9 Febr. 1839, zoon van Justus Datho Q. (1), hiervoort, en jonkv. Catharina Johanna Alberda van Ekenstein, liet zich 21 Dec. 1793 inschrijven als student aan de hoogeschool te Groningen, waar hij 12 Juni 1799 bevorderd werd tot jur. utr. dr. op een proefschrift *De pure testamenti dandi tutores liberis minorembus, competente parentibus vel tuti eorum superstiti*. Hij trad 25 Nov. 1805 te Groningen in het huwelijk met Aleida Sibilla Sara Wichers (geb. te Groningen 2 Sept. 1787, overl. te Helpman 5 Aug. 1815). Hij was lid van het Prov. gerechtshof, lid der Prov. Staten en der Tweede Kamer.

Zie: *Nederland's Adelsboek* (1907), 487. Wumkes.

QUINTUS (Jhr. Mr. Willem Jan) (2), geb. te Groningen 5 Oct. 1845, overl. aldaar 26 Maart 1891, zoon van Johan Wichers Q., die volgt, en Wibbina Maria Gockinga, liet zich 7 Juli 1861 inschrijven als student aan de hoogeschool te Groningen, waar hij 10 Jan. 1872 op stellingen werd bevorderd tot Mr. in de rechten. Hij huwde te Groningen 19 Mei 1874 met S. helina Anna Geertruida Kool (geb. te Groningen 6 Aug. 1853) en was griffier aan het kantongerecht van zijn geboortestad, tevens burgemeester van Noordwijk.

Zie: *Nederland's Adelsboek* (1903), 466.

Wumkes.
QUINTUS (Jhr. Mr. Justus Datho Lowe), geb. te Groningen 23 Jan. 1811, aldaar overl. 13 Jan. 1889, zoon van Jhr. Mr. Onno Joost Q., hiervoort, en Clara Elisabeth Lewew van Middelstum, liet zich 24 Dec. 1827 inschrijven als student aan de hoogeschool te Groningen, waar hij 28 Mei 1833 bevorderd werd tot jur. utr. dr. op een proefschrift *Nonnulla de potestate magistratus in tutoris datione maxime secundum legem in patria noissime lata*. Hij huwde 9 Sept. 1839 met Augusta de Fremery (geb. te Leuven 27 Aug. 1815, overl. te Groningen 16 Jan. 1897) en was kantonrechter te Winschoten, tevens lid der Gedeep. Staten van Groningen.

Zie: *Nederland's Adelsboek* (1907), 492.

Wumkes.
QUINTUS (Jhr. Mr. Johan Wichers), geb. te Groningen 14 Aug. 1807, aldaar overl. 14 Febr. 1864, zoon van Jhr. Mr. Willem Jan Q. (1), hiervoort, en Aleida Sibilla Sara Wichers, liet zich 19 Dec. 1823 inschrijven als student aan de hoogeschool te Groningen, waar hij 30 Juni 1830 bevorderd werd tot Mr. in de rechten op een proefschrift *De duello epusque puniendi ratione*. Hij was van 1832—64 notaris te Groningen, lid der Prov. Staten, van den gemeenteraad, wethouder, en der Eerste Kamer. Hij trouwde te Groningen 6 Juni 1837 met Wibbina Maria Gockinga, geb. te Verandam 18 Aug. 1812, overl. te Ee-erberg bij Haren 21 Juni 1888.

Zie: *Nederland's Adelsboek* (1907), 488.

Wumkes.

R.

RAALTE (Albertus Christiaan van), geb. omstr. 1810, overl. in Amerika 7 Nov. 1876. J. Verhagen (zie beneden) noemt hem „een van de vaders der Afscheiding“ en zegt dat, al was Amerika zijn tweede vaderland, tusschen de gemeenten die hij daar diende en de Christelijke Gereformerde Kerk in Nederland een nauwe broederband bestond. Evenals Scholte (zie in dit deel in voce) en Hendrik de Cock (zie dl. VII, kol. 304 v.) werd hij meer dan eenmaal in den kerker gesloten. „Wie herinnert zich niet,“ zoo vraagt deze, „zooals hij in Mei tot Sept. (1846) verschillende kansels beklom en op eigenaardige manier het Evangelie des kruises verkondigde? Zijn vaderland zag hij na dien tijd niet meer. In 1832 begon hij zijn studie in de godgeleerdheid te Leiden. Van zijn examen in Mei 1835 voor het provinciaal kerkbestuur van Zuid-Holland vinden wij een uitvoerig bericht. Het was „een schitterend examen“ maar, zoo lezen wij: „met de

reglementen van de Ned. Herv. Kerk was hij evenmin als eenig ander student bekend.“ Toen hij ze na afgevoerd te zijn bestudeerde vond hij veel „dat met de waarheid Gods in strijd was, dat hij niet kon onderteekenen“. In Dec. 1835 scheidde hij zich daarom af, en voegde zich bij de weinige „verdrunken en vervolden om des Woords wil“. De afgescheiden gemeente te Mastenbroek en Gemeendind beriep hem als predikant. In Maart 1836 was hij te Amsterdam op de eerste synode van de christelijke gereformeerden, en werd „geordend“ Van toen af beschouwde hij Overijsel als den akker dien hij te bearbeiten had Droeveige geschiedenissen volgen, vooral te Onnen, Heernsche, Gramsbergen, Dedensvaart, enz. Weldra werd echter van Raalte zelf in eigen kring beschuldigd van onzuiverheid in de leer. „Het verschil hep goed bezien daarover: of de II. Schrift naar het subjectieve bevindelijke leven moest beoordeeld en verklaard dan wel dat leven

naar de II. Schrift beoordeeld en geleid“. De synode van 1837 verklaarde van Raalte zuiver in de leer. In 1846 vertrok hij naar Michigan in Amerika, waar hij o.a. de stichter werd van het later Hope-college.

Hij schreef met A. Brummelkamp (zie dl. VII, kol. 223), *Landverhuizing*... (Amst. 1846, 3e en 4e dr. 1847); *Roeping der gemeente jegens hare opzienren, leerde uitgeproken ter opening van de klassieke vergadering te Grand-Rapids, uitgegeven ten voordeele van de Akademie te Holland*. (Kamp. 1850); (met Scholte e.a.), *Officiële stukken betreffende den uitgang uit het Ned. Herv. Kerkgenootschap* (Kampen 1861); 2e dr. 1884—85).

Zie: II. E. Desker, *Levensschets van Rev. A. C. van Raalte* (Nijkerk 1893); D. Versteeg, *De Pelgrimvaders van het Westen* (Grand-Rapids 1886); Henry Beets in *Gedenksboek v. h. 50-jarig jubileum der Chr. Geref. Kerk* (1857—1907) (Grand-Rapids 1907); *dez. in Ned. Archief voor Kerkgesch.* XXIII (1930), 260—276; J. Verhagen, *De gesch. der Christ. geref. kerk in Ned.* (Kampen 1851), 311—323, 362, 366—379, 453, 482, 526, 591; J. Retziusna, *Gesch. v. d. Hervorming en de Herv. Kerk der Ned.* 4e dr. (Nij. 1933), 883 v. 502; L. Knappert, *Gesch. der Ned. Herv. Kerk II* (Amst. 1912), 305 v.; II. de Cock, *Hendrik de Cock* (Delfzijl 1886), 485—487, 517, 579—584, 620—623; *Alphabetische Naamlijst van boeken enz.* (1833—19), 116, 547; *Brinkman's Catalogus van boeken enz.* (1850—82), 956, 1132; (1882—91), 441, 521; *William O. van Eyck, Landmarks of the reformed fathers or what dr. van Raalte's people believed* (1922). Knipscheer.

RADBODUS (Douwe of Dominicus), geb. te Stavoren en daar gedoopt 18 Oct. 1716, overl. te Oosterneer 3 Oct. 1746, liet zich in 1735 inschrijven als theol. student aan de hoogeschool te Franeker, waar 14 Sept. 1738 bevestigd als predikant te Wier, held aldaar zijn als heusredre 16 April 1741, en was vervolgens tot zijn Jood werkzaam te Oosterneer e.a., waar hij begraven ligt. Hij verdedigde te Franeker een *Dissertatio ad Ezechielum XXI: 27* (Franeq. 1737).

Zie: T. A. Romein, *Naamlijst der predikanten van Friesland* (Leeuw. 1886), 100, 141; *Catalogus van het Friesch Genootschap* (Leeuw. 1862), 262.

Wumkes.
RADIJS (Albertus), geb. in 1789, overl. te Doesburg (?) 13 Sept. 1871. Hij werd proponent te Appelp in 1815, predikant te Blauwkapel 18 Aug. 1816, te Alffort en Appeltern in 1819, te Os in 1821, te Doesburg in 1825, emeritus in 1856. Hij gaf twee leerredenen uit na den dood van Gabriel Leonardus van Oosten van Stavoren (zie in dit deel in voce) (Doesh. 1837). Hij schreef bovendien vele werken, meest van stichtelijken aard. Wij noemen: *Vieral leerredenen* ('s Hert. 1824); *Tweede viciatle leerredenen* ('s Hert. 1828); *Aan mijne jeugdige medechristenen bij hunne openlijke intrede in de christelijke kerk* (Dev. 1837); *Bijbelsch huusboek*... (Doesh. 1837—40), zes stukken; *De familie van Andouse. Een geschiedkundig verhaal der dragonnades onder Lod. XIV, twee deelen* (Doesh. 1839). *De christelijke jonkvrouw in haren omgang met God*... (Nijm. 1840); *De christelijke echtgenote in haren omgang met God* (Nijm. 1842; 2de druk Arnh. 1851); *De christelijke moeder in haren omgang met God* (Nijm. 1845); *Bijbel voor de jeugd* (Arnh. 1843); *Wat is Christus voor de vrouwen, en wat moeten de vrouwen voor Christus zijn?* (Doesh. 1846); *Christelijke avondoverdenkingen* (Amst. z. j.); *Christelijke morgenoverdenkingen, vrij naar het Hoogduitsch*

(Amst. 1845); *De Goddelijke Wereldverlosser in zijne laatste uren, vrij naar het Hoogduitsch van F. A. Bauer* (Utr. 1843); *Het tegenwoordig portaal van Clemens XIV en van Plus VII over de orde der Jezuiten*... (Dev. 1850); *Anna Magdalena van Reinbitt, een kind uit en een vrouw in een gemengd huwelijk, vrij naar het Hoogduitsch van F. A. Hifeld* (Doesh. 1851); *De gehoorzaamheid in de opvoeding, vrij naar het Hoogduitsch* ('s Hert. 1857); *Mijne bevindingen bij de Duitse Katholiken, en mijn overgang tot de Zwang. Kerk, door M. Waungeniniller, vertaald uit het Hoogduitsch* (Dev. 1852).

Zie: *Kerkelijk Handboek* (1903), Biji., 113, 121; (1910), 153; *Naamregister der hervormde predikanten* (1843), 12; (1853), 17; (1856), 20; (1872), 244; *Alphabetische naamlijst van boeken enz.* (1790—1831), 489; (1833—49), 537 v.; *Brinkman's Catalogus van boeken enz.* (1850—82), 20, 401, 818, 957, 1280. Knipscheer.

RAEDT (Alhar(d) de) of de Raadt, geb. te Amsterdam omstr. 1645; hij werd in 1699, toen een vriend en geestverwant hem het buiten goed Clarumbeek bij Arnhem vermaakte, waar hij nochtans niet bleef, langs zwerfverrengen uit de geschiedenis" (*Lindeboom*, z. w. 360; *Sepp*, *Gesch. Nasp.* II, 215). Hij heeft seker 14 Febr. 1660 te Leiden gestudeerd in de godgeleerdheid (*Sepp*, *Gesch. Nasp.* II, 175). Bij het eindigen zijner studie, of juist gezegd bij zijn vertrek uit Leiden, verschen zijn: *Commentarius de punctationis Hebraicae natura* (1671), waarvan in 1683 een tweede uitgave volgde, echter alleen nieuw wat den titel betreft (zie *Sepp*, *Gesch. Nasp.* II, 213). „Voortander van de hooge oudheid der vocanteekenen“ in den hebraeuschen tekst van het Oude Testament, „zoekt de Raedt rekenschap te geven van de schijnbaar willekeurige veranderingen die de vocalen in den masoretischen tekst hebben ondergaan“ (*Sepp*, *Gesch. Nasp.* II, 175 v.). Hoeveel of hoe weinig goedkeuring dit werkje in 140 biz. (aanwezig in de academiesche bibliotheek te Groningen) genoten heeft, weet niemand meer te zeggen. Het bevat een opdracht aan zes amsterdamsche kooplieden, met wier hulp hem de weg tot studeeren ontsloten was. Reeds toen was hij bevriend met Johannes Rothe (zie dl. I, kol. 143—46). *Bouman* (zie beneden, La. n.) verhaalt, dat hij 13 Mei 1671 tot buitengewoon hoogleraar in de godgeleerdheid te Harderwijk is benoemd en in het aanjaar dit ambt aanvaardde. Zijn verblijf aldaar duurde slechts kort, doch waarschijnlijk heeft niet de inval van de Fransen hem tot vertrek gedwongen. *Sepp* (*l.c.*) meent dat zijn streng Cocceanisme (zie dl. I, kol. 616—618) als vrucht van zelfstandige studie en bijbelsche uitleg- en oudheidkunde, dus zijn geleerde overtuiging hem van deze hoogeschool vervreemde. Hij kende ma denkt daarbij Hever aan: zijn omgang met Rothe (zie boven) en aan de uiteenzettingen in zijn *Apologia veritatis adversus Maresium* (Amst. 1673) (zie *Sepp*, *Het Godgel. Ond. II*, 328—331), waarin hij het chifflisme in bescherming nam. *Lindeboom* (a.w., 355) zegt dat hij door dit „zeer radicaal dogmatisch geschrift over de nederlandsche geloofsbelijdenis, tegen Maresius gericht, niet alleen de Voetlianen ergerde, maar ook zijn eigen geestverwanten. Als volgelving van Rothe zag hij uit naar de spoedige komst van het vijfde rijk“. Uit Harderwijk vertrok de Raedt eerst naar Leiden, daarna naar Amsterdam (*Sepp*, *Gesch. Nasp.* II, 177 v.). Uitvoerig vinden wij verhaald op welke wijze de Raedt met Gichtel in aanraking is gekomen